

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“,
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25—; celoletno: Din. 100—.

Naši v tujini.

Wenn eure Leute verkaufen wollen,
kömmt ihr nicht von uns verlangen, dass
wir sie daran hindern sollen.

(„Kärntner Heimat.“)

To je izjava glasila, ki se imenuje neodvisen list za domoljubne Korošce. Pri tem namenoma zamolčijo, da je to hladnokrvno prodajanje posestev bolezni vsega nezavednega in zavednega slovenskega ljudstva na Koroškem, in pod besedo domoljubja nudijo enim kakor drugim trd kamen za kruh. Seveda bi bil nespameten tisti, ki bi od drugih pričakoval ljubezni in pomoči, sam pa si ne znal ali celo ne hotel pomagati. „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal,“ je zlato pravilo, ki velja predvsem za nas. Sicer pa smo lahko ponosni, da že celo Nemci priznavajo naše prvenstvo na združnem in prosvetnem polju, našo vero v se in našo življensko silo. Treba se bo torej lotiti najtežjega vprašanja, ki je še docela neučeno, namreč vprašanja naših v tujini. Saj so vprašanja prodaje posestev, beg podeželso ljudstva v mesto, izseljevanja, kulturni problemi sedanje dobe, ki nujno čakajo rešitve.

Že pred vojno se je pričelo iz naših krajev izseljevanje v Zedinjene države severne Amerike. Povečini so bili možje, ki so hoteli iskati preko morja zaslužka in se nato vrniti z boljšo in večjo valuto domov. Skoroda vsi, ki so se vrnil, so si znatno opomogli v svojem domačem gospodarstvu in nekatere izmed njih smemo šteti med najboljše gospodarje. Iz narodnogospodarskih vidikov gledano, je bila ta začasna izselitev očividno z njihovo vrnitvijo velike koristi za ljudstvo in deželo, ker se je z njimi vrnil kapital in dobra delavna moč. Drugega značaja pa je vprašanje onih, ki so se preko oceana stalno naselili. Pri teh bi mogli šteti iz narodnogospodarskega stališča v dobro kvečjemu denarne pošiljave, dočim ostanejo oni sami za nas izgubljeno število, izgubljen kapital in izgubljena moč. Hvala Bogu, da jim ta res mednarodna država omogoča gojitev njihove narodnosti: saj se družijo v podpornih jednotah, berejo celo lastne slovenske liste in knjige, živijo svoje lastno narodno življenje. Mi, razum družinskih in osebnih, nimamo z njimi nobenih drugih stikov. In vendar bi bila nadvse zanimiva podrobnejša poročila o njihovem položaju v našem listu, morda bi zanimalo brate onstran morja novice iz naših krajev v njihovih listih, mogoče bi kateri onih vzela rad v roke tudi naš mali listič. To bi bil pričetek kulturnih vezi in iz majhnega jedra bi se izcimilo večje medsebojno sožitje ljudstva na domači grudi in bratov rojakov Amerikancev. Marsikateri njihovih bi tako zopet čutil željo, da se nekoč vrne na rodno zemljo in doma zagospodari s še boljšimi sredstvi in še večjo silo. Danes pa se prodaja domača zemlja „tujcu“, v tujini pa se ustanavljajo novi domovi in nove družine. Morda bo na to prošnja tudi tam kateri naših Amerikancev zagrabil inicijativo in z nami vred skušal iskati tesnejših medsebojnih kulturnih in gospodarskih stikov.

Kočljivejši je položaj za naše izseljence v Kanadi. Kočljivejši zato, ker se ravno danes osredotočuje izseljevanje v Kanado. Že leta sem gre fant za fantom, dekle za dekletom v ta tuji svet. Z nadami na boljši kruh se seli mladi rod, doživlja tam razočaranja in presečenja, živi prepuščen povečini sam sebi in negotovosti, se li sploh kedaj vrne v domovino. Če kje, je potrebna predvsem duševna, moralna podpora tem našim rojakom in bolj kot kedaj čutimo danes, kako potreben bi bil pregledni seznam vseh, ki so se že izselili in

onih, ki se še nameravajo. Kako bi se lahko pomagalo, podprlo, svetovalo. Naj je vržena ta misel v pretres med nas vse in bodi naša naloga, da se temu, dalje nemogočemu nedostatku, takoj opomore. Saj nikakor ni vesel pojav našega narodnega življenja, da gospodarske razmere silijo k izselitvi, ker s temi fanti in dekleti izgublamo često najmočnejše in najboljše iz naših vrst. Gorje pa narodu, če se z njimi pretrga še edina mogoča vez. Zato razumemo onega očeta, ki je prišel v pisarno in naročil za sina, ki se je izselil v Kanado, naš listič in prosil, naj se mu ga stalno pošilja, ter zatrjeval, da bo skušal vsaj s pismi biti tudi sam stalno z njim v stiku. Kako dobro je vedel zlati oče, da bo sin potreboval njegove besede, opomine in prošnje, da bo hotel tudi naših misli in našega idealizma! Saj nam je vsem ta opora ja lahka, ker jo mi črpamo neposredno iz črne naše zemlje.

Bolj zaradi popolnosti misli kot nujnosti se hočemo vsaj dotakniti še Slovenskega krožka na Dunaju, četudi tamošnja dekleta niso nikaki pravi izseljenci. Ta njihova organizacija jim nudi izredno močno oporo in že se nam zdi, kot da bi se na tujih tleh ustvarjala nova domovina slovenske misli in besede. Nikdar ne smemo in nočemo nasvetovati dekletom, naj si gredo iskati v tujino službe in dela, če ga jim nudi domačija. Akoravno je tudi dunajski kruh trd, pa je vendar še razmeroma manjše zlo in krožek nam vsem, v prvi vrsti pa tamošnjim dekletom sama dobrota.

Vsak izmed nas je kot rastlina, ki rabi solnce in zemlje in dežja, da korenini in raste. Najbolje pač koreniniš v domači zemlji. Zato pa dajmo predvsem mi ljubezni našim v tujini.

List stane od 1. januarja do 31. marca za:

Avstrijo 1 S 50 g
Jugoslavijo in ostale države 25 Din.
Posamezna številka 15 g

od 1. januarja do 31. decembra 1930 za:

Avstrijo 6 S
Jugoslavijo in ostale države 100 Din.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Ko si kancler Schober v potu svojega obraza prizadeva v Haagu, da bi dosegel za državo nove ugodnosti, vstajajo na političnem obzorju novi grozeči oblaki. Zelo neprijeten vtis je napravil silvestrov dr. Seiplov govor, v katerem je izjavil, da v državi letos še ne bomo imeli miru. Ta izjava je našla odmev v svetovnem tisku. Dalje je dr. Seipel izdelal načrt za stanovsko zastopstvo, ki ga odklanjajo vse ostale stranke. Komaj je bila sprejeta ustavna reforma, že se hoče pričeti z bojem za novo spremembo ustave. In vlada je lani obljubila, da bo prvo polovico letošnjega leta posvetil parlament gospodarskim vprašanjem, predvsem brezposelnosti. V zvezi s tem se govori že o novih volitvah spomladi in volilni zvezi med soc. dem., vsenemci in kmečko zvezo proti kršč. soc. K temu je zavzel svoje stališče v Haagu tudi kancler Schober, ki je izjavil, da se nahaja Heimwehr v polni krizi. Heimwehr zahteva namreč sedaj že zastopstvo v vladi. Računati je z mnogoštevilnimi izstopi. O dr. Seiplu je menil, da njegov vpliv ni več prevelik in nevaren in da izgublja na vplivu. Izjava kanclerja Schobra se je pozneje sicer zanimala.

Za svoje manjšine. V Pragi je koncem preteklega leta zasedal odbor Zveze nemških narodnih skupin v evropskih državah, ki je sprejel naslednjo resolucijo: „Klic nemških manjšin! Zveza nemških narodnih skupin v Evropi ugotavlja, da je čut narodnega edinstva vseh Nemcev tudi preko državnih meja, iz časov težke nesreče vzraslo dejstvo. Najlepši izraz te narodne skupnosti je podpiranje pred poginom iz Rusije bežečih kmetov. Zveza se zahvaljuje vsem mestam, ki so se tako toplotno srčno zavzela za te sorojake v sili. Svečano ugotavlja, da obstoja ta skupnost tudi napram nemškemu južnim Tirolcem, ki jim grozi narodno uničenje, in da so vse ostale narodne skupine z njimi. Na tem nič ne spremenijo izjave in dejanja dozdevne realne politike, na podlagi katere posamezne osebe ali skupine prehodno ali trajno žrtvujejo nemštvo v južnem Tirolu. Obstoja nevarnost, da si vstvari svetovna javnost vsled govorov, člankov, knjig, naklonjenostnih potovanj k tujim narodom, posebno pa vsled izjav napram inozemskemu tisku, napačno mnenje, da je nemški narod res pripravljen, da se odpove življenskih pravic ene svojih narodnih skupin. Že navidezna odpoved ovira odporno silo neposredno prizadete narodne skupine v svojem življenskem boju in ojačuje uničevalno voljo zatiralca. Škoduje pa tudi položaj drugih nemških narodnih skupin s tem, da podkopava zaupanje v nemško solidarnost in ustvarja pred svetom dvom o dostojnosti in zakoniti pravici nemškega naroda. To naziranje je popolnoma neodvisno od pripadnosti h kateremukoli vladnemu sistemu, ker se mora od vsakega sistema zahtevati, da čuva nad temeljnimi pravicami narodnosti.“ — Temu klicu se pridružujemo in so nam govorili zastopniki nemških manjšin iz srca.

Haaška konferenca. Od vzhodnih držav je plačevala vojno odškodnino doslej samo Bolgarska, in sicer 15 zlatih milijonov na leto. Lani so stavile velesile Bolgarski predlog, da bi plačevala po 12 in pol milijona, kar je izzvalo na Bolgarskem burne demonstracije. Bolgarska je tedaj ponudila 10 milijonov, ker država višjih dajatev ne prenese. Pozneje je pristala na 11 milijonov, a se je proti temu postavila Češko-slovaška. — Avstrija in Madžarska doslej nista plačevali nič, pač pa dobili od zmagačev velika posojila. Do 1. 1943 sta obe državi plačevanja prosti. Madžarska noče prevzeti nobenih žrtev, hoče pa imeti odškodnino za razlaščenca veleposestva madžarskih državljanov. Države upnice popustijo samo, če popusti Madžarska in če se reši vzhodnje reparacijsko vprašanje kot nedeljiva celota, ker ne morejo na celi črti doprinašati samo žrtve. Če Madžarska ne popusti, pride pod novo kontrolo. Za vsako posamezno državo so bili izdelani posebni predlogi. — Kar se tiče nemške vojne odškodnine, se nemška delegacija trdovratno brani vsakih novih bremen in jamstev za redno plačevanje. Francoski in angleški delegat sta se pritožila, da v nobeni zadevi ne pride do sklepa. Na podlagi tega je nemška delegacija nekoliko popustila. Gre za plačevanje 15. ali koncem vsakega meseca. Za slučaj, da bi Nemčija ne držala pogodbe, razsodišče v Haagu v zvezi z reparacijsko banko ugotovi zamudo odplačila. Če bi se izkazala krivda Nemčije, pa imajo države upnice prosto pot, da se poslužijo pravic, ki jim jih daje verzajska mirovna pogodba, ter da znova zasedejo Porenje in če treba tudi še drugo ozemlje, da na ta način prisilijo Nemčijo k izpolnjevanju prevzetih obveznosti. Do sprejetja tega člena najbrž ne bo prišlo, pač pa bo Nemčija častno izjavila, da bo izpolnjevala prevzete obveznosti. — Kljub žilavim naporom kanclerja Schoberja v avstrijskem vprašanju

ni prišlo do sklepa in se bo vprašanje rešilo nazadnje. Nasledstvene države so sicer izjavile, da se hočejo pogajati, ali pogajanja niso imela uspeha, četudi je kancler Schober ponovno povdaril, da Avstrija ne more prevzeti nobenih novih bremen. Kancler Schober je stopil v zvezo z vsemi zunanji ministri. Trenutno, ko to pišemo, so še vsa vprašanja nerešena, vse pa upa, da pride do sporazuma še ta teden.

DOMAČE NOVICE

Vsenemško učiteljstvo Koroške je zborovalo 5. t. m. v Celovcu. To učiteljstvo pripada stranki, ki je imela nekaj celotno šolstvo na Koroškem v svoji malhi in ki zahteva sedaj, ko nima več prve in zadnje besede, da se šole depolitizirajo, to se pravi, da se izroče zopet vsenemcem, ker bo potem, ko bodo morali trobiti vsi učitelji v isti rog, šola depolitizirana in mir. Tej skupini pripada tudi šolski referent dr. Angerer, ki nam je dobro znan po svojih govorih v deželnem zboru, po svojem posebnem pojmovanju manjšinskih pravic in stališču napram Slovencem. Tudi na tem zborovanju je govoril. Napram zahtevam z nekaterih strani, da naj bi se sprejemali na učiteljske samo otroci z dežele, je rekel, da je predvsem potrebno, da se dobi iz jezikovno mešanega ozemlja dosti otrok, da se vzgoji potrebno število dvojezičnih učiteljev. „Utrakvistične šole na Koroškem ne smejo izginiti. (Ponemčevanja tedaj še ni dosti. Ur.) Ker je slovenski poslanec Starc v deželnem zboru trdil, da uživajo nemški šolarji na utrakvističnih šolah nemški verouk, so se pozvale utrakvistične šole, da o tem poročajo. Tudi kn. šk. ordinarijat se pozivlja, da sporoči svoje ugotovitve. Moramo na tem obstojati, da se poučujejo otroci v jezikovno mešanem ozemlju v jeziku, ki ga želijo starši.“ (Mislamo, da imamo tudi mi pravico isto zahtevati. Posl. Starc je govoril v deželnem zboru čisto resnico. Danes navajamo samo šolo v Št. Jakobu, kjer se poučuje verouk proti volji staršev v nemškem jeziku. Ne razumemo, kako se morejo poučevati verske resnice v jeziku, ki ga otrok ne razume. Na Koroškem je tudi to mogoče, česar med zamorci ni. Tam morajo znati misijonarji jezik domačega prebivalstva. Ur.) Na zborovanju so se izrazile tudi razne želje. Tako naj bi se učiteljem v jezikovno mešanem ozemlju, ki delujejo v težkih razmerah, dajala primerna priznanja. Dalje se je govorilo, da trditve poslanca Starca glede verouka niso pravilne. (Z dokazi na dan!)

Ne v Ameriko! Mlada gospa iz Bovca, ki je med vojno kot begunka, še čisto majhna deklica, bivala z materjo na Koroškem, piše svojemu tedanjemu veroučitelju iz Buenos Airesa: „Poročila sem se že tretji dan po prihodu (mladi ženim je šel že prej v Ameriko). Ni pa tu v tej Ameriki bogzna kakšne prijetnosti. Delavske razmere so zelo slabe, plače majhne, dela malo, draginja velika, posebno stanovanja so tukaj zelo draga. Jaz sem do sedaj živela tu čisto brezposelno, a sprevidela sem, da to ne bo šlo, zato sem se poprijela šivanja, a sem morala kmalu opustiti, so premalo plačali. Nato sem vstopila pri neki nemški družbi v službo kot kuharica. Še precej zaslužim, predvsem pa imava oba z možem hrano in stanovanje prosto. Tako upam, če nam Bog da zdravje in če nam bo sreča mila, da sčasoma kaj prihraniva in se lahko vrneva k svojim dragim.“ — Torej pač nič bolje, če ne slabše, ko pri nas doma!

52. letno poročilo bolnice Usmiljenih bratov v Šent Vidu ob Glini. Zdravniki bolnice so bili: dr. Oskar Kotzmam, ordinarij medicinskega oddelka, dr. Josip Brandl, okrožni zdravnik in ordinarij kirurškega oddelka in dr. Josip Kimeswenger, hišni zdravnik in primarij ženskega oddelka. Od leta 1928 je ostalo 60 moških in 29 žensk, skupaj 89 bolnikov. Leta 1929 je bilo sprejetih 1056 moških in 576 žensk, skupaj 1632 bolnikov; tedaj je bilo 1721 bolnikov v oskrbi. Od teh je bilo 1647 odpuščenih in sicer ozdravljenih 781 moških in 461 ženskih, zboljšanih 209 moških in 84 ženskih, neozdravljenih 21 moških in 6 ženskih bolnikov, umrlo je 58 moških in 27 žensk. Od teh 1647 odpuščenih je bilo 509 popolnoma brezplačno v oskrbi nad 8000 oskrbovalnih dni. Število oskrbovalnih dni znaša 28.270; vsak bolnik je bil tedaj povprečno 16,42 dni v bolnici. Po veroizpovedi je

bilo 1590 katoličanov, 33 protestantov, 8 brezvercev in 1 pravoslaven. Po rojstni deželi se razdelé sprejeti bolniki tako-le: s Koroške je bilo 1445, Štajerske 68, Jugoslavije 20, Nižje Avstrijske 31, Gornje Avstrijske 8, Čehoslovaške 10, Laške 26, Tirolske in Predarelske 9, Ogerske 6, Solnograške 4, Nemčije 4, iz Ruske 1. Tudi število operacij je bilo l. 1929 precejšnje. Razne kile 55, operacij slepiča 21, operacij golše 9, operacij želodca in črevesa 19, operacij mokril in rodil 8, operacij zaradi novotvorb 18, operacij členov 34, šivov večjega obsega 17, operacij v ustih, v nosu, v goltancu, v očeh in ušesih 29, vbodljajev, gnojenja in tvorov večjega obsega 53, zdravniška pomoč pri porodih 21, porodov 54. — Zahvala in prošnja: Da se prepreči napačno mnenje, da so dandanes vse osebe pri bolniških blagajnah zavarovane, si dovoljujemo pripomniti, da je še veliko število oseb, oziroma bolnikov, ki ne spadajo v nobeno bolniško blagajno in so tedaj odvisni od javnih ali zasebnih podpor. Kako naj mi Usmiljeni bratje sprejmemo vsakega, ki se v svoji stiski do nas obrne, če nam prebivalstvo Koroške v svoji znani dobrohotnosti ne da sredstev? Najprisrčneje se zahvaljujemo vsem prebivalcem naše lepe koroške domovine, ki s svojimi darovi omogočajo naše človekoljubno delovanje. Zahvaljujemo se preč. duhovščini za gostoljuben sprejem sobratov nabiralcev. V zupanju na pomoč Vsemogočnega se obračamo vnovič na vsa dobra človeška srca s prošnjo, da naše bolnice tudi v tekočem letu ne pozabijo in ji svojo naklonjenost ohranijo. Plačnik za plemenito dobrotlost je Bog sam. Brat Sebastijan Prutsch, l. r., tačasni pripor.

Marija na Zili. (Ogenj.) V nedeljo dne 5. januarja je izbruhnil iz dosedaj še neznanih vzrokov ob 1/3. uri v Trdanicah ogenj, ki je uničil Jurjovčevo gospodarsko poslopje. Kar na mah je bila cela vas v svetlobi ognja. Čudno pa je dejstvo, da ni bilo nobenega krika, samo prasketanje ognja se je čulo. Skoraj bi domačini zaspali ogenj. Najprej so delali domačini brez požarne brambe in rešili to, kar se jim je zdelo nujno. In rešili so zelo veliko. Živine sploh ni ostalo v ognju in še veliko gospodarskega orodja je bilo rešenega. Ker je ležala gosta megla, se ogenj niti kilometer daleč ni videl. Vzrok tega je bil, da so izostale sosedne požarne brambe. Domača brizgalka je odpovedala. Šele na pomoč poklicani zilski požarni brambi se je posrečilo ogenj omejiti. Omeniti je treba, da so Trdanške žene in dekleta in nekateri delavci iz Činovič pridno sodejstvovali in si s tem zaslužili občno hvalo.

Umetne oči napravljajo po naravi in ob prisotnosti bolnika in jih priličijo v Celovcu dne 2. in 30. januarja. Glej oglas firme F. Ad. Müller sinovi, zavod za umetna očesa, Wiesbaden, v današnji številki. 11

Št. Peter na Vašinjah. (Slovo.) Ob Novem letu nas je zapustila naša spretna organistinja Cila Prilaznik, da nastopi svojo novo službo v sosednih Vovbrah. Kako smo jo radi imeli, je kazala nedelja za nedeljo, ko smo tako radi prihajali k božji službi, pri kateri je ona s svojim krasnim, daleč naokoli slovečim sopranom pela Bogu v čast in celi župniji v veselje. Zato je bila naša žalost ob njenem odhodu velika in le težko jo bomo pogrešali. Ker se nismo mogli vsi osebno posloviti od nje, ji tem potom želimo vse najboljšo. Vovbrjanom pa čestitamo k pridobitvi izrednega talenta!

Zahomc. (Uprizoritve igre.) Izobr. društvo „Zila“ je priredilo na Štefanovo dramo v štirih dejanjih „Bele vrtnice“ na novo popravljenem odru pri Hrepcu v Zahomcu. Odveč bi bilo kritizirati posamezne igralce, vsi so se vživeli v svoje vloge, ki so bile dobro razdeljene. Lahko rečemo, da je bilo občinstvo nad vse zadovoljno; to je pokazala tudi udeležba pri ponovitvi igre dne 5. januarja 1930. Nov in resnično lep nam je bil koncertni komad tamburaškega odseka pred uprizoritvijo igre, ki traja kakih dvajset minut. So to v en komad strjene narodne pesmi, ki se lepo zlivajo druga v drugo. Mnogo truda za tamburaše, toda poslušalci jim morajo biti hvaležni. Tudi med odmorom so nam tamburaši zasvirali, tako, da v resnici ni bilo dolgočasje. Tamburaši širom Koroške naj zvejo, da je treba svoje instrumente uglasevati vsaj četrt ure pred nastopom na odru, da jim strune pri toplotnem navalu, ko se vzdigne zator, ne odpovedo. Instrument naj se uglasuje pri temperaturi, pri kateri igra! Ponosni smo

tudi na dve sceneriji novih kulis, ki so gotovo tudi pripomogle k moralnemu uspehu uprizoritve.

Vrata. (Romarji.) Dne 23. decembra 1929 so se vračali avstrijski romarji z brzovlakom iz Rima, njim na čelu avstrijski episkopat: kardinal dr. Piffl z Dunaja, nadškof dr. Rieder solnograški, dr. Pawlikowsky graški. Naš pevv. škof so se vrnili še drugi dan. Pozdravili so jih na Trbižu obmejni avstrijski duhovniki: podklostrski, vraški in gorjanski. Bili so z romanjen zelo zadovoljni in dobre volje.

Škocijan v Podjuni. (Razno.) G. urednik Da ne boste preveč zakramentirali in mislili, da je v Škocijanu vse mrtvo, ker ni nobenih novic od nas, sprejmite ta splošni celotni pregled iz naše župnije. Mislamo, da sinška žendarmerija ni imela ravno preveč posla z našimi ljudmi. Malo se sicer včasih skorafinčijo, vdarijo po gostilnah ob mizo in kak kriglič strupijo, krajejo pa ne. Pač! Selci so se zdaj ob koncu leta spozabili in ponoči ukradli deklo. Najbrž pa še „bedingt“ ne bodo kaznovani, ker v kazenski postavi za to še ni paragrafa. — Leto 1929 za naš kraj sicer ni prineslo posebnih sprememb. Par hiš je izgubilo svoje gospodarje in gospodinjice: Gorjančeva, Matičeva, Urhova, Petrova, Skrbnjakova, Matičeva, Ošterlinova, Gornernik-Pavlnova, Zmalcerjeva in Posodova. Pikovi v Srejah težko pogrešajo blago mater in Hojzlovi na Ladinah žalujejo po nedolžni Anici. 32krat je smrtni angel potrkal na naše hiše; že dolgo let ni bil tako krut: 2 tujca je zagrabil vodni mož, enega v jezeru in enega v Dravi, 32 rojstev imamo. Ker je resničen pogovor: Kdor ne napreduje, ta nazaduje, zato pri nas v tem oziru slabo gospodarimo. Imeli smo pa 12 porok: Kuštovo, Lipševo, Miha Trinklovo, Ravšerjevo, Izakovo, Randolphovo, Mežnarjevo v Šmarkežu, Novakovo v Št. Lovrencu, Prapotnik-Petrovo, Jogrovega Karla, Hanžičevo in Pavhovo na Žamanjih. Ker je pošteno zakonsko življenje podlaga in vir vse sreče, želimo iz srca in prosimo Boga, da bi novi zakonski živeli res v pravi krščanski edinstvi, zvestobi in ljubezni, da bi le z lepim zgledom drug drugega podpirali in s svojim zarodom bili ponos in cvet naši lepi škocijanski župniji. Trdno zaupamo, da bodo dobro gospodarili in da njih hiše ne bodo na trhli podlagi, kakor se pogosto sliši in vidi ne samo pri nas, temveč tudi drugod. Ako propade kmet, propade vse. — Letine nismo imeli sicer slabe, a hudo zaušnico nam je dala rž melkarca, ker je za seme nismo namočili, usulirali, in je tako obvarovali pred snežno plesnobo. Poleg zime sta nam še miš in krtica vzeli veliko kruha in slame. Veliko polja, nekateri gotovo še enkrat toliko kot po navadi, so lansko leto naši kmetje posadili s krompirjem, ker so upali, da bo za krompir jeseni ugodna konjunktura, a prišlo je razočaranje in za krompir smo skupili prav malo. Upajmo, da bo to leto Italijan kupil krompir pri nas, ne na Madžarskem, in da nam novo ustanovljena žganjarna v Sinči vasi prinese tudi v tem oziru koristi. — Tujski promet je bil lansko leto ob Klopinskem jezeru in v Škocijanu zelo živahen. Sicer nimamo natančnega števila in statistike, a gotovo je bilo l. 1929 tujcev v naši okolici čez 500 skozi 2 meseca. To se v gospodarstvu veliko pozna, četudi so dandanes stroški za nova stanovanja zelo veliki. Severna škocijanska stran jezera bo kmalu vsa zasedena in naseljena. Upajmo, da se tujski promet ne ustavi in da niso zastoj vtaknili velikih svot v nove hiše Pukart, Majer, Holzer, Wutej in drugi. V sicer malem Podgradu je bilo lani 7 gostiln in penzionov. To je naše poročilo za lansko leto. Letos pa se hočemo poboljšati in pisati večkrat.

Bištrica v Rožu. (Razno.) Zadnji dan v preteklem letu smo pokopali upokojenega orožniškega stražmojstra Jožefa Baumajerja iz Mač. Star je bil 51 let in ga je zadela srčna kap. Naj v miru počiva! — V teku novega leta imamo zabeležiti že več nesreč. Posestnik Ivan Kuraž, pd. Ohac na Polani si je zlomil pri vožnji hlo dov iz Rut nogo. Neka 21 let stara gospica iz Celovca se je pri smučanju na Kozjaku nad celovško kočjo smrtno ponesrečila. Zasul jo je plaz. Izkopali so jo mrtvo in jo prepeljali v Celovec. Pri vožnji hlo dov iz Rut si je zlomil konj nekega najemnika v Št. Janžu nogo. Vredn je bil 1500 S.

Celovec. (Razno.) Deželna volilna oblast je razveljavila občinske volitve na Otoku, ki so se vršile 15. decembra. Proti volitvam se je

pritožil Lanner, ker so imeli volilni listki Walcherjeve landbundovske skupine ime stranke „Kärntner Landbund — Walcher“ in ne „Landbund — Walcher“ kakor na kandidatni listi. Po Lannerjevem mnenju je to njegovi skupini škodovalo in temu naziranju se je pridružila tudi deželna volilna oblast, ki je razpisala nove volitve na 26. januarja. Ta dan se ponovi samo volilno dejanje in odpade pripravlanje prisednikov, prič in kandidatnih list. Nekoliko preveč se pa le zahteva od volilcev občine Otok. — Dne 4. t. m. so zabeležili na Koroškem 8607 podpiranih brezposelnih, za 768 od prejšnjega tedna več. — Po spremenjeni ustavi so razpoloženi volilni imeniki dvakrat v letu, in sicer od 1. do 31. januarja in od 1. do 30. junija vsakega leta. Ne bi škodovalo, če bi se volilci nekoliko pobrigali in pogledali v volilne imenike, ali so vpisani ali ne. — Veljavnost znamk za 20, 45, 50 in 80 g in novih znamk za 16 g s sliko „Dürnstein“ se je podaljšala do 31. januarja. — Zvezni policijski komisariat se s Kardinalskega trga preseli v Šentpetersko cesto št. 5, kjer se nahaja od 15. t. m. tudi zglaševalni urad. Promet s strankami v delavnikih samo od 8 do 12 ure dopoldne.

DRUŠTVENI VESTNIK

Naš dom.

Hiše so hišice, okna so okenca, nagelj iz oken lije zelen se po steni, rudeče se peni v solncu ta tihi slap — znamenje fantom, ki hodijo mimo čez dan.

(Iz „Dume“, Župančič.)

Če jo mahaš po gornjem delu naše Zile tja proti Šmohoru, se nehote čudiš svojevrstnemu slogu tamošnjih hiš. Četudi so si medseboj podobne, ima vendar vsaka svoje posebno lice. Postavljene so na eno nadstropje, celotni spodnji del je zidan ali vsaj ometan in lepo pobeljen, dočim je gornji del hiše s svojim značilnim „gankom“ lesen. V celotnem slogu teh hiš, načinu zidave, občutiš nekaj posebnega, tako domačega, pristno kmetiškega. Prav nič ne bi bil presenečen, če bi stopilo iz take hiše brhko deklet, katerega bi naprosil za rudeč nagelj, ki „rudeče se lije v solncu“; in če bi stopil pred hišo postavni gospodar, bi ga pozdravil prav domače: Dober den!

Tudi drugod pri nas še često naletiš na takole pristno kmetiško hišo, predvsem v gorskih krajih. Če stopiš v njo, ti je naravnost toplo pri srcu, če vidiš v pristrčnem okvirju zunanosti hiše tudi primerno notranjo sliko: zdrave rdečelične otroke, pravo našo mamico, stasitega gospodarja; domačo trpežno opravilo iz trdega lesa, delo mizarja-domačina; ob veliki sobni peči starega očko, ki greje sebe in svojo čedrc; na stenah slike, ki niso kopija mestne umetnine, marveč, četudi preproste in okorne, vendar polne življenja in duše. In hišni prebivalci ti govorijo spoštljivo in pobožno o tem svojem in svojih prednikov svetu. Četudi stopiš v tako hišo in družino kot tujec in morda celo meščan, se nehote v tem domačem krogu sam takoj počutiš domačega. In isto veselje imaš nad sv. Duhom, ki visi v obliki goloba nad težko, javorjevo mizo, kot s hlebom črnega kruha na mizi. Tedaj občutiš lepoto nezavedne harmonije zemlje in ljudstva, njenega in njegovega imetja. „Pisanih rut so vesele tvoje oči, zdravih, rujavih lic in bisernobelega smeha.“

Tam čisto v dolini tik ob železnici pa se šopirijo hiše, katerih slog naj bi bil mesten, a je samo brezizrazen, brez vsake duše in življenja. V takih hišah pa ti postaja mraz, poln nezaupanja vstopiš, bojiš se zamere, v zadregi govoriš in jo vesel mahaš potem naprej. Saj takoj občutiš, da tu ne sedi več cela družina s posli vred opoldne za mizo, marveč je poslom odkazan poseben prostor; saj vidiš, da tu ni več skupnega življenja in skupne molitve v družini. Polifirana oprava sobe diši samo po strojih in nizki ceni; slike, kupljene od bogvekakih agentov, te gledajo hladno in te ne zanimajo prav nič. Ljudstvo v tej hiši pa je duševno bolno.

In vendar se godi, da hoče to ljudstvo s pomilovanjem zreti na nazadnjaške kmetavzarje in tebi se zdi, kot da bi se malček tako hotel meriti z velikanom.

Je res v duhu našega časa, da so danes pričeli tudi že hiše postavljati s stroji in v tovarnah vlivati cele stene. Ne bo dolgo, pa bomo

Kathreiner

*Nedosegljivo
kavno sredstvo tudi za tebe*

kupovali še hiše kar po „muštih“ in „preiskatalogih“ iz tovarn. Kaj na primer je v naših domovih še, da bi ne bilo iz tovarne? Slike in posode in postelje in omare in mize in vsa ostala oprava, in vsa ta razna perila in oblačila?! Zakaj pač ne postavijo še na okno par „umetnih“ papirnatih nageljnov? In mesto hleva pa avto in garažo?

Gotovo bodete sedaj vsi ugovarjali: Ta misel je nazadnjaška in kvečjemu sentimentalna. Ali pa trdili kot naši vrli študenti pri Prangarju na Brnci, da moramo iti s tokom časa, a pametno in previdno. To bi se drugače reklo: iti s tokom časa v propast, a pametno in previdno. Da bi vendar ne bilo res, da mora ljudstvo, ki izgublja svojevrstnost in bistvenost, hirati gospodarsko in moralno! In v tej naši tožbi je pač slutnja smrti celega naroda in iskanje zdravila. Naj nam kdo dokaže, da je v sliki, magari še tako lepi, a kopirani, kaj življenja in umetnosti! V vsaki pristni podobi še tako nerodnega vaškega slikarja je življenja več in nam je stokrat ljubša. Velikanska, recimo bistvena je razlika med obema slikama. Kaj je lepega na hišni opravi, kupljeni v mestu? Morda nizka cena, morda politura, morda dejstvo, da ta oprava prej stori svojo dolžnost in se vrže prej med staro šaro? In kaka je razlika

Steckenpferd-Lilienmilch:

Toaletna voda lepih žen; njega lepotilna primes daje koži svežost in mladinsko napetost. (Se dobi v vseh barvah polti.) 55

med pristno kmetiško hišo in ono stavbo, ki hoče biti na vasi moderna, mestna? Kaka je končno razlika med družino, ki visi na svoji trdi zemlji, jo z ljubeznijo obdeluje in iz nje črpa življenjski sok tudi še za drugi in tretji rod, in med družino, katere člani se razkropijo po svetu iskat novo domovino? Ista je v tem razlika, kot med zdravjem in boleznijo, med solncem in senco.

Prireditve. Razstava in zaključna prireditve gospodinjkega tečaja v Železni Kapli se vrši v nedeljo dne 26. januarja in opozarjamo našo javnost na tozadevni oglas v inseratnem delu našega lista. — Isti dan, to je dne 26. januarja, ponovi izobraž. društvo v Vogrčah pri Škofu lepo in poučno igro „Sin“. Mesečni društveni sestanek se ne vrši prvo nedeljo v februarju, temveč v nedeljo 9. februarja skupaj z rednim letnim občnim zborom v župnišču. — 19. t. m. gostujejo igralci iz Žitare vasi v Št. Primožu v Podjuni z igro „Zlata krona“. — Občni zbor izobraževalnega društva v Ločah se vrši 19. januarja ob 3. popoldne v dvorani Ročičnikove gostilne v Ratenčah. Spored je poleg govorov običajen.

Zveza naproša društva, ki posedujejo še kake nerabljene tamburice, da jih javijo v pisarno. Ker druga društva po tamburicah precej povprašujejo, je pripravljena tozadevno posredovati.

Radiše. (Sestanek.) Ker smo morali na Štefanovo igro „Mojstra Križnika božični večer“ opustiti, ker nam je občina prireditve odpovedala vsled neprimernih prostorov, smo imeli na praznik sv. Treh kraljev sestanek. Na sporedu so bile deklamacije, govor, pevske točke in par prizorov iz omenjene igre. — Imeli bomo sedaj tukaj dva pevska zbora. Novi pevski zbor poučuje učitelj Serebernjak. — Ker imamo navdušene fante in dobre igralce, priredimo spomladi igro „Domen“.

Škocljan v Podjuni. Na zunaj naše izobraževalno življenje sicer bolj spi, ako pa bi pogledali v posamezne vasi in hiše, bi opazili, da se razmeroma vendar veliko čita: 80 je Mohor-

janov, nekaj bi jih sicer lahko več bilo, 30 je Bogoljubov, 30 je Glasnikov in 50 naročnikov ima Nedeljo. V bralnem društvu nam pripravlja mladina za pust lepo igro, ki bo gotovo pri dobri volji in zmožnosti naših fantov in deklet vse zadovoljila. Prosimo Zvezinega tajnika za skioptično predavanje, ki se je tako lepo obneslo 15. decembra l. l.

Škofiče. (Društvena slavnost.) V nedeljo dne 29. p. m. smo se zbrali v prav obilnem številu v dvorani gostilne Bürgerjeve in praznovali petindvajsetletnico „Slavčka“, oziroma desetletnico „Edinosti“. Pri ubrani pesmi moškega zbora, pri deklamacijah o društvu in njega slavnosti, pri navduševalnih besedah predsednikovih in prošnjah Zvezinega zastopnika smo se znašli v skupni misli in želji, da bi se še večkrat sešli v domači družbi, v okvirju našega izobraževalnega društva. Prav dobro vemo, da imamo pevski zbor, ki bi se lahko kosal z marsikaterim drugim zborom, imamo pa tudi mož dovolj, ki bodo s svojo požrtvovalnostjo vodili društvo do še večjega razmaha in še boljšega uspeha. Šaljivi del sporeda je bil kuplet „Župan“ g. Janšeja, ki nas je spravil do veselega smeha; tudi igra „Rdeči nosovi“ je bila podana prav dobro in je dokazala, da imamo še dovolj igralcev in igralk. Zato se trdno nadejamo, da se bo naše društvo pokazalo prav kmalu v svojem novem življenju.

Zahomc. Božični večer smo praznovali vaščani. Petje, deklamacije, govor, branje primerne evangelija: to lepo betlehemsko razpoloženje nas je utrdilo v zavesti, da smo ena domača družina v veliki družini človeštva, ki prosi božje Dete za Njegovo varstvo in blagoslov za na pot skozi srečno novo leto 1930.

NAŠE KNJIGE

Koledar Družbe sv. Cirila in Metoda za l. 1930.

Koledar obsega brez inseratnega dela 128 strani in stane 15 Din. Koledar je prav mnogovrsten in zanimiv. Prvi spis o Prešernu je prispeval devetdesetletnik msgr. Tomo Zupan. Naš Ksaver Meško je zastopan z eno pesmico (Melanholja) in s spisom (En večer v tujini). Pisatelj opisuje en večer v samostanu jezuitov v Št. Andražu v Labudski dolini. Dva spisa se pečata s kočevskim jezikovnim otokom. Večkrat se nam neprijazni ljudje norčujejo iz naših slovenskih koroških narečij. Toda, kaj je razlika med slovenskimi dialekti in pismeno slovenščino v primeri z nemškimi narečji in pismeno nemščino! N. pr. švicarska nemška narečja ali pa t. zv. plattdeutsch! Ali pa kočevsko nemško narečje! Vzemimo stavek: osel se je spodtaknil in padel v vodo. V pismeni nemščini se to glasi: Der Esel strauchelte und fiel ins Wasser. A v kočevski nemščini se to glasi: A žele trčen an grčen a filers bossert! Če bo kdaj še kdo zavijal oči nad razliko med našimi koroškimi slovenskimi narečji in pismeno slovenščino, kar puhnimo mu pred nos zgornji kuriozni stavek! — Zanimivo je tudi to, da je bilo nemštvo na Kočevskem v dobi stare Avstrije vseskozi ofenzivno in imperialistično ter se je skušalo vedno bolj razširiti v slovensko ozemlje. S pomočjo šol so ponemčevali slovensko deco. In to se je godilo na Kranjskem, kjer so Nemci šteli samo dvajsetino prebivalstva. Zdi se, da zna biti Nемец nasproti Slovencu res samo tedaj pravičen in nenasilen, kadar nima nobene oblasti nad njim. — In še eno povzemimo iz koledarčka: Koliko imamo slovenskih šol na Koroškem? Nobene! Koliko imamo čitati in pisati naučili slovenski? Tudi nobene! Nemci pa imajo v Dravski banovini (samo v Dravski banovini, ne v celi Jugoslaviji) 40 šol,

v katerih se vrši pouk v nemščini. Ker se pri nas često sliši, da Nemci v Sloveniji nimajo nobenih nemških šol, ne bo odveč, če naštejemo kraje, kjer so nemške šole:

Apače deška in dekliška, Stogovci, Lokavec, Št. Ilj, Maribor, deška in dekliška (kdaj smo imeli še v Celovcu kako slovensko šolo za otroke slovenskih staršev??), Fikšinci in Kramarovi v Prekmurju, Jesenice na Gorenjskem, Črmošnjice, Laze, Poljane, Smuka, Štale, Podstenice, Dolenja topla reber, Vrčice, Planina, Borovec, Kočevje, Koč, Reka, Koprivnik, Livold, Mozelj, Nemška Loka, Polom, Stara cerkev, Stari Log, Štalcarji. Razen tega je nemška šola v Ljubljani ter povsem nemške šole, na katerih se morajo učiti tudi slovenski otroci, v naslednjih krajih na Kočevskem: Gotenica, Grčarice, Onek, Ovčjak, Reichenau, Spodnji Log, Stari breg, Svetli potok, Verdreng. — Kaj bi rekli Kočevjarji, če bi jim dali šole, kakor so naše „utrakvistične“? Šole, v katerih bi se nemški otrok samo nekaj mesecev učil nemški, v katerih bi se učilo računstvo ves čas samo v slovenskem jeziku, v katerih bi se pelo in molilo samo slovenski? Šole, v katerih bi se nemški otrok niti čitati in pisati ne naučil nemški? Mi moremo samo reči: O blaženi Kočevjarji, ko bi imeli mi one pravice, kakor jih imate vi! Vaši otroci na Kočevskem hodijo v nemške šole, naših slovenskih otrok na Koroškem pa marsikje ne uče niti latinskih črk!

GOSPODARSKI VESTNIK

Kmetijski načrti z leta 1930.

Položaj naših in sploh vseh kmetov je postal silno neugoden in vendar je neobhodno treba, da se pridelava živil pomnoži, da ne bomo vsako leto dajali milijardo šilingov svojega denarja v inozemstvo in polagoma postali vsi vkup berači. Tolik je namreč vsakoletni primanjkljaj v naši trgovinski bilanci. Žito, sladkor, mleko, meso, raste tudi pri nas, pomagajmo kmetu, da bo domači gospodar prideloval kar domači delavec potrebuje in denarja ne bo treba toliko plačevati tujcu. Poljedelski minister poroča v božični številki lista „Reichspost“ o načrtih poljedelskega ministrstva in vlade. Minister razlaga: Že se je za pridelovanje žita dala podpora devet milijonov S. (Koroška dobi 420.000 S). Zvišal se je davek na sladkor, da se varuje pridelava sladkorja in pese, za živino in žito so se uvedli uvozni listki: ne dovoljuje se več uvažati vsako množino klavne živine ali žita, marveč le še množino, ki se jo res potrebuje z ozirom na domači pridelek. Za prodajanje živine in svinj so se vpovstavile posredovalnice pri deželnih kulturnih svetih in poljedelskem ministrstvu: živina se napove, poročila se oddajajo veletrgovcem, ki zdaj izvedo po uradnih poročilih, kje in kaj se doma živine dobi. Ko se letos krompirja ne more prodati v Italijo, pritiska vlada na tovarne za škrob, da izdelujejo domači krompir, dovoljuje se tudi ustanovljati zadružne žganjarne (Velikovec, Trdnja vas, druge pridejo). Vlada je pritisnila na pivovarne, da so se zavezale, vzeti 1000 vagonov domačega ječmena za izdelovanje piva. Mlekarne se podpirajo z državnimi posojili. Zdaj se bodo uvedli uvozni listki tudi za konje in mlečne pridelke. Zelo nujno je vprašanje, kako se naj varuje primerna cena žitu. V bližnji bodočnosti se bo to uredilo, vsaj so tudi socialni demokrate zadovoljni z zelo dalekosežnim žitnim monopolum. Ako se naj kmečki delavec primerno oskrbi, se mora seve tudi žitu dati primerna cena in se kmeta ne sme prepuščati divji tekmi svetovnega trga.

Položaj ni samo za kmeta težaven, tudi industrija in obrtniki tožijo. Seve, ko je vedno manj denarja, morajo isto čutiti vsi. Zelo je pozdravljati, da se tovarne in kmetijski zastopniki zgovorijo med seboj, kakor so se zadnji čas pivovarne zgovorile s kmeti radi ječmena. Poljedelski minister upa, da se bo z Nemčijo kmalu prišlo do povoljne trgovske pogodbe, tako da bi nam Nemčija odjemala našo živino, konje, pitane svinje, sir i. dr.

Namerava se utrditi položaj kmetov, da ne bodo prodajali svojih domov in da ne bodo ljudje odhajali v mesta. Produkcija naj se množi, treba pridelavati več žita in mesa, naj se boljša pridelek. Sir in sirovo maslo, ki ju pridelujemo, naj bosta boljša kakor doslej. Mestno ljudstvo naj se prehranjuje z domačim pridelkom, ne s tujim kruhom. Poleg produkcije je treba dajati ljudem tudi odjemalcev. Ljudem se mora pridobiti domači trg. V planinah se pričakuje od novih potov in naprav (tračne proge) olajšanje gospodarstva. Dosti lesa, ki se zdaj ne more prodati, se bo spravilo tako v denar. Na Graščanskem se bo ljudem dodelilo zemlje, drugod se bo melioriralo prostore, ki so zdaj neplodoviti; pomagovalo

se bo ljudem, da se zboljšajo hlevi in da se prirede potrebna gnojšča in tako vporabi domači gnoj.

Veliko ljudi v mestu nima dela, kljub temu odhajajo ljudje z dežele v mesto, kjer se množi število brezdelnih. Treba je kmečke ljudi držati doma, pa se bo brezdelnosti lažje opomoglo. Obžalovati je, da mora kmet odslavljanje ljudi, ker jih ne more več plačevati. Nevarnost, ki iz tega izvira, je nepregledna. Obžalovati je, da si kmetje ne morejo več kupiti potrebnih umetnih gnojil, ker ni denarja, da si ne morejo napraviti boljše plemenske živine, ker je predraga. Kmet še posebno trpi vsled predragega kredita. Obrestna mera je oduševsko visoka. (In zopet je treba naglašati, da imamo postavlo zoper oduševstvo, a da se za to postavlo zdaj noben sodnik ne zmeni!) Kmetu se mora omogočiti, da si prometnega denarja prištedi iz svojega obrata in da bo posojila iskal samo v slučaju, da je treba novih naprav, katere se brez dvojbe rentirajo n. pr. silo kadi za zeleno krmo. Ako mora kmet naprej dajati ves svoj zaslužek za drage obresti, bo seve prej ali slej nehajal gospodariti in si bo iskal drugega dela. Marsikaj se je že doseglo s sodelovanjem kmetijskih zbornic in deželnih kulturnih svetov. Smisla za kupno delo se mora ljudem pa šele dati v drugih in zadružno mišljenje se mora razvneti. Velepomembni so v tem vprašanju kmetijski časniki: ljudstvo naj bere gospodarske članke, in vrhutega je največjega pomena, da se v listih piše o slabih razmerah na kmetih, da se v časnikih obravnavajo kmetijsko gospodarska vprašanja. Zato je treba, da si kmečko ljudstvo svoje liste tudi naročuje.

Lesni trg. Smrekovi plohi 30, plohi, 4—6 mm, od 25 cm višje, 32, roba za zaboje, 13 mm, 9—12 cm, 3—6 m, 72, trami 8/8, 10/4, 4—6 m, 77, izvozna roba, 44 mm, od 16 cm višje, 94, roba za oblanje, 44 mm, 12—15,5 cm, 4—š m, 84, borovi trami, 50 mm, od 18 cm višje, nepoškodovani, 4 m, 85, listnati les od 30 cm višje 75, bukev, 27—80 mm, 110, hrast, 27—100 mm, 100 S.

Borza. Dunaj, 14. I. 1930. Dinar 0,1254; lira 0,3715; nemška marka 1,6939; češka krona 0,2098; francoski frank 0,2787; švicarski frank 1,3737; dolar 7,0945.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. V lanskem letu je bilo v Avstriji priglašanih 581 konkurzov in 1987 sodnijskih poravnjav. Kreditnih zavodov in bank je krahiralo 7. — Univ. profesor Ude, večkratni doktor, doma iz Škocijana v Podjuni, ne sme več pridigati in javno govoriti. Prepovedal mu je to sekavski škof, čemur so se pridružili vsi avstrijski škofje. — Na Dunaju je 142.228 žensk več kot moških. V teku šestih let se je število dunajskega prebivalstva znižalo za okrog 18 tisoč. — Jugoslovanski študenti so kupili na Dunaju svoj dom. — Italija: Na Tirolskem je bilo zaprtih nekaj vplivnejših Nemcev. — Italijanski prestolonaslednik Umberto se je 8. t. m. poročil z belgijsko princeso Marijo Jožefo. Poročne obrede je izvršil kardinal Maffi. — Ostale države: Nad Tihim oceanom pri Los Angelesu se je zgodila velika letalska nesreča. Dve letali Fox-filma sta v višini 700 m trčili skupaj, se vneli in padli v morje. Ubityh je bilo 10 oseb, med njimi ravnatelj Fox-filma. — Iz nemško-nacionalne stranke v Nemčiji je izstopilo doslej 45.000 oseb. — Vojaki v Jugoslaviji, ki morejo dokazati, da so bili 3 leta člani kakega telednežnega društva, bodo služili vojake tri mesece manj in vživali še druge ugodnosti. — Vlak, ki vozi iz Tunisa v Alžir po goratem ozemlju, je skočil s tira, ko je vozil preko nekega mostu. Lokomotiva, poštni voz in dva potniška vagona so strmoglavili v prepad. Nesreča je zahtevala 19 človeških žrtev, 25 ljudi pa je hudo ranjenih. — Kitajske vladne čete so izvojevale sijajno zmago nad uporniki v pokrajini Hanau. Nacionalistične čete so vjele nad 10.000 upornikov. — Ker je vrgel nek delavec v rafineriji petroleja v Pivozu pri Moravski Ostravi na Češkoslovaškem proč gorečo cigareto, je nastal v tovarni požar, ki je uničil tri poslopja rafinerije. Razen tega je zgorelo 200 vagonov bencina. — Rusija: Sovjetska vlada je zapovedala, da se rekvirirajo vsi cerkveni zvonovi. Vrednost zvonov cenijo strokovnjaki na 30 milijonov rubljev. Zvonovi se bodo porabili v industrijske svrhe. — Na vseh ruskih šolah se uvede s 1. januarjem 1931 latinica. Pri nas na Koroškem pa jo odpravljajo. — Jugoslovanski kralj je prevzel pokroviteljstvo nad X. ljubljansko jubilejnim velesojmom, ki se bo vršil v času od 29. maja do 9. junija t. l. ter jugoslovansko šumarsko in lovsko razstavo v Ljubljani, ki se bo vršila od 31. avgusta 1930. — Kakor na Tirolskem so zaprti Italijani pred poroko prestolonaslednika Umberta tudi v drugih mestih več oseb, posebno Jugoslovancev, ne da bi kaj zakrivali. Za aretirance razpoložljivi prostori niso zadostovali. Samo v Trstu je bilo aretiranih okoli 150 oseb.

Igralci iz Žitare vasi gostujejo v nedeljo dne 19. januarja 1930 ob 3. uri popoldne pri Voglu v Št. Primožu v Podjuni z igro **Zlata krona**. Sodeluje moški zbor domačega društva. Počastite naše goste z mnogoštevilnim obiskom! Prijazno vabi „Danica“.

Naravno

zdravljenje kile

brez operacije, brez motenja poklica, brez bolečin, je kakor dokazano mogoče potom

mojih nemških državnih patentov 423513, 445991 avstr. zveznih patentov 105456, nadaljni patenti prijavljeni. Dozdaj prodanih preko 32.000 komadov naših patentiranih aparatov.

Nastanitev:

Beljak: Hotel „Zur Post“, torek, dne 21. januarja 1930 od 8.—1. ure.

Wolfsberg: Gostilna Florian Kienzl, sreda, dne 22. januarja 1930 od 8.—2. ure.

Celovec: Gostilna „Stadt Wien“, Fröhlichgasse 18, četrtek, dne 23. januarja 1930 od 8.—3. ure.

Izpričevalo:

Podpisana Ana Wimmer, roj. 1880 v Grubu, obč. Weistrach, sem skozi 28 let trpela na dvojni dimeljski kili (Leistenbruch). Tega hudega, življensko nevarnega trpljenja sem bila popolnoma ozdravljena po uporabljenih patentih gospoda Danzeisena brez operacije in vsakega motenja poklica. Vsled tega izvrstnega učinka po katerem sem zopet zadobila svoje zdravje, se čutim dolžno, da izrazim gospodu Danzeisenu svojo najbojšo zahvalo in nikdar ne bom zamudila opozarjati z enako boleznijo trpeče soljudi na gospoda Danzeisena.

WEISTRACH — ANA WIMMER
Pečat občine.

Svarilo:

Pazite natančno na moje ime. Jaz sem najstarejša v Avstriji dovoljena tverka z lastno tovarno. Druga firma polizkuša ponarejati moje patente in se izdaja, kot bi bila z menoj istovetna, kar zapeljuje in znači nepošteno tekmovalje. Zato svarilo pred škodo.

E. Danzeisen, München 42, Egetterstr 11
Lastna tovarna za obveze. 7

UMETNE OČI

izdelujejo in prilagodijo naravi očesa

F. Ad. Müller Söhne, Wiesbaden

v Celovcu hotel Jamek „Zum Sandwirt“
dne 29. in 30. januarja. 10

Slovenska krščansko-socialna zveza za Koroško.

Vabilo na

razstavo in

pustna prireditvev

kmetijsko-gospodinjstva tečaja v Železni Kapli v nedeljo, dne 26. januarja 1930.

Razstava kuharskih izdelkov v prostorih Kolarjeve gostilne se odpre jutri ob osmih in traja do šestih zvečer. Prekine se od 1. ure do 1/2 5. ure zvečer. Razstavljeni predmeti so na prodaj v prid tečaju in se oddajo ob 6. uri zvečer. Ob 1/2 2. popoldne se vrši v kino-dvorani

Pustna prireditvev:

1. deklamacija „Domovina“,
2. prizor z godbo, petjem in plesom: „Dekle in domovina“,
3. deklamacija „Pesem dekleta“,
4. šaljev kuplet „Kuharice“,
5. deklamacija „Narobe svet“,
6. pustni prizor z godbo: „Vaški orkester“,
7. prizor: „Strup za podgane“,
8. govor Zvezinega tajnika,
9. solospjev „Bandrovka“,
10. prizor z godbo, plesom in petjem: „Ples zamorcev“.

(Med odmori poje mešan in moški zbor.)

8 Vabi

vodstvo tečaja.